

Необхідно враховувати, що максимального декоративного ефекту сад потаже набуває в період дозрівання врожаю овочевих культур. Тому для подовження періоду декоративності висаджують однорічні і багаторічні квітникові рослини, вічнозелені кущі.

Сади у стилі «потаже» заслуговують уваги зі сторони дизайнерів та популяризації у оформленні не тільки приватних садиб, а й громадських просторів. Вони сприяють: захисту та відновленню урбоєкосистем; розвитку біорізноманіття, багатого середовища життя; розвитку рекреаційних можливостей; покращенню здоров'я населення; компенсації поступової втрати знань і навиків роботи містян з городніми культурами [6]. Сади «потаже» можуть стати декоративними і просвітницькими елементами ландшафтів на територіях освітніх, науково-дослідницьких, культурно-просвітницьких установ, де вони будуть майданчиками для організації майстер-класів із запрошенням професійних агрономів і ботаніків, обговорення тем сталого садівництва і здорового харчування та ін.

Сади у стилі потаже є найбільш естетичною формою популяризації городництва, яке останніми роками стало громадським рухом зі створення громадських просторів нового формату у європейських містах. Так по-новому виглядає дезурбанізація мегаполісів. Декоративні городи та їх популяризація в урбанізованих містах несуть інноваційну ідею, орієнтовану на якість життя, сталий розвиток міст, поліпшення відносин між людиною, довкіллям і природою.

Список використаних джерел

1. Рубцова О.Л. Середньовічний сад: минуле і сучасне. К., Дім, сад, город, 2008. 38 с.
2. Campbell, Gordon. (2019). The ancient and medieval garden. 10.1093/actrade/9780199689873.003.0001
3. <https://zelenasadyba.com.ua/landshaftnij-dizajn/dekorativnij-gorod-istoriya-osoblivogo-sadovogo-stilyu-potazhe.html>
4. <https://www.gardeningknowhow.com/garden-how-to/design/ideas/medieval-garden-design.htm>
5. Дзиба А. А., Турчин А. М. Сучасний стан та перспективи використання капусти листової декоративної в озелененні : наук.-практ. рек. для науковців, фахівців сад.-парк. госп-ва, п-в з утримання та експлуатації насаджень. Каб. Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України (НУБіП України). К., 2012. 31 с.
6. Jeyaveeran, Berliner & Thilagam, V. Kasthuri & Balakumaran, Manimaran & Nanjundan, Joghee & rajkumar, M & Dinesh, V. (2022). Gardens for Biodiversity Conservation. 1. 67-71. 10.5281/zenodo.6586130.

УДК 582.76/.77

ПОНОМАРЬОВА О.А., канд. біол. наук

ГОЛОДЮК А.В.

ОРЕЛ Є.О.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ФОРМ РОСЛИН РОДУ ACER L. В НАСАДЖЕННЯХ М. ДНІПРО

Вивчали асортимент декоративних форм кленів у насадженнях міста Дніпро. Виявлено 14 культиварів з листками зеленого, жовтого, червоного та пістрявого забарвлення. За кількістю екземплярів і ступенем трапляємості переважає *Acer platanoides* 'Globosum'.

Ключові слова: декоративні форми, реконструкція насаджень, рослини роду *Acer* L.

Ponomaryova O.A., Holodyuk A.V., Orel E.O. The use of decorative forms of plants of the genus *Acer* L. in the plantings of the city of Dnipro.

We studied the assortment of decorative forms of maples in the plantations of the city of Dnipro. 14 cultivars with green, yellow, red and mottled leaves were identified. *Acer platanoides* 'Globosum' predominates in terms of the number of specimens and the degree of occurrence.

Key words: decorative forms, reconstruction of plantations, plants of the genus *Acer* L.

Сучасний асортимент декоративних рослин дозволяє значно покращити рівень озеленення в містах України. Останніми роками в місті Дніпро спостерігаються активні заходи з реконструкції насаджень: з'являються нові сквери, в парках замінюють аварійні рослини на молоді дерева – часто це культивари з яскравим забарвленням листків або штучною декоративною формою крони.

Рослини роду *Acer* L. займають провідне місце у насадженнях загального користування та спеціального призначення. Ще нещодавно це були звичайні представники найбільш розповсюджених видів: *Acer platanoides*, *A. negundo*, *A. pseudoplatanus*, *A. saccharinum*. Але сьогодні об'єкти рекреації і навіть примігистральні лінійні насадження міста поповнюються високодекоративними формами кленів.

Протягом вегетаційного періоду 2022 року вивчали асортимент декоративних форм кленів у насадженнях міста Дніпро маршрутним методом.

Встановлено, що більшість рослин було висаджено під час реконструкції міських насаджень з 2007 по 2017 рік. Історично склалось, що більшість парків і скверів розташовані в правобережній частині міста. Центральні райони Дніпра називають «старим містом», забудова якого почалась ще в дореволюційний період. Відповідно і насадження тут немолоді і потребують реконструкції.

Декоративні форми кленів виявлені у придорожніх насадженнях дев'яти вулиць, одному парку і трьох скверах. Всього виявлено 633 дерева, серед яких переважає за кількістю і ступенем трапляємості *Acer platanoides* 'Globosum'. Досить часто в озелененні використовують також *Acer platanoides* 'Crimson King' і 'Royal Red' (таблиця 1).

Таблиця 1 – Біорізноманіття культиварів роду *Acer* L.

№ п/п	Вид	Кількість, шт	Кількість, %
1.	<i>Acer platanoides</i> 'Crimson King'	52	8,2
2.	<i>Acer platanoides</i> 'Globosum'	293	46,3
3.	<i>Acer platanoides</i> 'Royal Red'	37	5,8
4.	<i>Acer platanoides</i> 'Royal Red' мультиштамб	5	0,8
5.	<i>Acer platanoides</i> 'Princeton Gold'	51	8,1
6.	<i>Acer platanoides</i> 'Drummondii'	14	2,2
7.	<i>Acer platanoides</i> 'Golden Globe'	99	15,6
8.	<i>Acer platanoides</i> 'Faassen's Black'	3	0,5
9.	<i>Acer platanoides</i> 'Crimson Sentry'	9	1,4
10.	<i>Acer negundo</i> 'Flamingo'	17	2,7
11.	<i>Acer negundo</i> 'Auratum'	6	1,0
12.	<i>Acer negundo</i> 'Variegatum'	10	1,6
13.	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Atropurpureum'	23	3,6
14.	<i>Acer pseudoplatanus</i> 'Leopoldii'	14	2,2
Всього		633	100

Найбільше висаджено культиварів клену гостролистого – 9 форм. Набагато менше в місті використовують декоративні форми інших видів: виявлено тільки 3 культивари клену ясенелистого і 2 – клену несправжньо-платанового. Не зважаючи на досить великий асортимент декоративних форм роду *Acer* L., що був висаджений в останні роки, він набагато менший, ніж пропонують на сьогоднішній день декоративні розсадники. На це звернули увагу ще десять років тому Н. О. Олексійченко і М.В. Манько (2012) під час дослідження видового та формового різноманіття кленів у м. Києві та в інших містах України [1, с. 257].

Серед чотирнадцяти культиварів за забарвленням листя переважають червонолисті форми: *Acer platanoides* 'Crimson King', 'Royal Red', 'Faassen's Black', 'Crimson Sentry', *Acer pseudoplatanus* 'Atropurpureum'. Три культивари мають листки жовтого забарвлення: *Acer platanoides* 'Princeton Gold', 'Golden Globe', *Acer negundo* 'Auratum'. Заслужують на увагу і пістряволисті форми: *Acer platanoides* 'Drummondii', *Acer negundo* 'Flamingo' та 'Variegatum', *Acer pseudoplatanus* 'Leopoldii'. Найбільш розповсюджена декоративна форма (*Acer platanoides* 'Globosum') має зелений колір листя, але ці рослини виділяються компактними кулеподібними кронами, що дозволяє використовувати їх як у групових, так і у лінійних насадженнях.

Список літератури

1. Н. О. Олексійченко і М.В. Манько. Видове та формове різноманіття деревних рослин роду *Acer* L. в Україні та озелененні Києва. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Лісівництво та декоративне садівництво. 2012. 171 (2). С. 253-259.